

DIREKTIVER

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV 2008/94/EF

af 22. oktober 2008

om beskyttelse af arbejdstagerne i tilfælde af arbejdsgiverens insolvens

(kodificeret udgave)

(EØS-relevant tekst)

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION
HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske
Fællesskab, særlig artikel 137, stk. 2,

under henvisning til forslag fra Kommissionen,

under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske
og Sociale Udvalg ⁽¹⁾,

efter høring af Regionsudvalget,

efter proceduren i traktatens artikel 251 ⁽²⁾, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Rådets direktiv 80/987/EØF af 20. oktober 1980 om beskyttelse af arbejdstagerne i tilfælde af arbejdsgiverens insolvens ⁽³⁾ er blevet ændret væsentligt ved flere lejligheder ⁽⁴⁾. Direktivet bør af klarheds- og rationaliseringshensyn kodificeres.
- (2) I fællesskabspagten om arbejdstagernes grundlæggende arbejdsmarkedsmæssige og sociale rettigheder, der blev vedtaget den 9. december 1989, fastsættes i punkt 7, at etableringen af det indre marked skal føre til en forbedring af arbejdstagernes leve- og arbejdsvilkår

inden for Fællesskabet. Denne forbedring skal desuden, der hvor det er nødvendigt, indebære en udvikling af bestemte aspekter af arbejdsmarkedslovgivningen, såsom procedurerne ved kollektiv afskedigelse og i forbindelse med konkurs.

- (3) Det er nødvendigt at fastsætte bestemmelser til beskyttelse af arbejdstagerne i tilfælde af arbejdsgiverens insolvens og for at sikre dem et minimum af beskyttelse, især for at sikre betalingen af deres tilgodehavender, under hensyntagen til kravet om en afbalanceret økonomisk og social udvikling i Fællesskabet. Med henblik herpå bør medlemsstaterne etablere en garantiinstitution, der sikrer arbejdstagerne betaling af løntilgodehavender.
- (4) For at sikre en ligelig beskyttelse af de berørte arbejdstagere bør insolvens defineres i lyset af de lovgivningsmæssige tendenser i medlemsstaterne på dette område, så begrebet også kommer til at omfatte andre former for insolvensbehandling end likvidation. I den forbindelse bør medlemsstaterne, med henblik på at fastslå garantiinstitutionens betalingsforpligtelse, kunne beslutte, at når en insolvenssituation giver anledning til flere insolvensbehandlinger, skal en sådan situation behandles, som om der var tale om én enkelt insolvensbehandling.
- (5) Det bør sikres, at de arbejdstagere, der er omfattet af Rådets direktiv 97/81/EF af 15. december 1997 om rammeaftalen vedrørende deltidsarbejde, der er indgået af Sammenslutningen af Industri- og Arbejdsgiverorganisationer i Europa (Unice), Det Europæiske Center for Offentlige Virksomheder (CEEP) og Den Europæiske Faglige Samarbejdsorganisation (EFS) ⁽⁵⁾, Rådets direktiv 1999/70/EF af 28. juni 1999 om rammeaftalen vedrørende tidsbegrænset ansættelse, der er indgået af EFS, Unice og CEEP ⁽⁶⁾, og Rådets direktiv 91/383/EØF af 25. juni 1991 om supplerende foranstaltningerne til forbedring af sikkerheden og sundheden på arbejdsstedet for arbejdstagere, der har et tidsbegrænset ansættelsesforhold eller et vikaransættelsesforhold ⁽⁷⁾, ikke udelukkes fra dette direktivs anvendelsesområde.

⁽¹⁾ EUT C 161 af 13.7.2007, s. 75.

⁽²⁾ Europa-Parlamentets udtalelse af 19.6.2007 (EUT C 146 E af 12.6.2008, s. 71) og Rådets afgørelse af 25.9.2008.

⁽³⁾ EFT L 283 af 28.10.1980, s. 23.

⁽⁴⁾ Jf. bilag I, del A og B.

⁽⁵⁾ EFT L 14 af 20.1.1998, s. 9.

⁽⁶⁾ EFT L 175 af 10.7.1999, s. 43.

⁽⁷⁾ EFT L 206 af 29.7.1991, s. 19.

(6) Med henblik på at garantere arbejdstagernes retssikkerhed i forbindelse med insolvens hos virksomheder, der virker i flere medlemsstater, og fastslå arbejdstagernes rettigheder i overensstemmelse med retspraksis ved EF-Domstolen bør der fastlægges en bestemmelse, hvori det eksplicit fastsættes, hvilken garantiinstitution der skal dække løntilgodehavender i disse tilfælde, samt at målet for samarbejdet mellem de kompetente myndigheder i medlemsstaterne er, at arbejdstagerne får udbetalt deres løntilgodehavender så hurtigt som muligt. Det er desuden nødvendigt at sikre en korrekt anvendelse af bestemmelserne på området ved at indføre et samarbejde mellem medlemsstaternes kompetente administrationer.

(7) Medlemsstaterne kan fastsætte begrænsninger for garantiinstitutionernes ansvar, som bør være forenelige med direktivets sociale målsætning og tage højde for kravenes forskellige størrelse.

(8) For lettere at kunne identificere de forskellige former for insolvensbehandling, navnlig i grænseoverskridende situationer, er det hensigtsmæssigt, at medlemsstaterne meddeler Kommissionen og de øvrige medlemsstater de former for insolvensbehandling, der indebærer, at garantiinstitutionen griber ind.

(9) Målet for dette direktiv kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne og kan derfor bedre nås på fællesskabsplan; Fællesskabet kan derfor træffe foranstaltninger i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet, jf. traktatens artikel 5. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, jf. nævnte artikel, går dette direktiv ikke ud over, hvad der er nødvendigt for at nå dette mål.

(10) Kommissionen bør forelægge Europa-Parlamentet og Rådet en rapport om gennemførelsen og anvendelsen af dette direktiv, navnlig hvad angår de nye beskæftigelsesformer i medlemsstaterne.

(11) Nærværende direktiv bør ikke berøre medlemsstaternes forpligtelser med hensyn til de i bilag I, del C, angivne frister for gennemførelse i national ret og anvendelse af direktiverne —

UDSTEDT FØLGENDE DIREKTIV:

KAPITEL I

ANVENDELSESOMRÅDE OG DEFINITIONER

Artikel 1

1. Dette direktiv finder anvendelse på tilgodehavender, som arbejdstagere i medfør af en arbejdsaftale eller et ansættelsesforhold har hos arbejdsgivere, der er insolvente i henhold til artikel 2, stk. 1.

2. Medlemsstaterne kan undtagelsesvis udelukke visse arbejdstagerkategoriers tilgodehavender fra dette direktivs anvendelsesområde, såfremt der findes andre former for garanti, og det godtgøres, at disse sikrer arbejdstagerne en beskyttelse svarende til den, der følger af dette direktiv.

3. Hvis en sådan bestemmelse allerede finder anvendelse i den nationale lovgivning kan medlemsstaterne fortsat udelukke følgende fra dette direktivs anvendelsesområde:

a) tjenestefolk, der beskæftiges af en fysisk person

b) partsfiskere.

Artikel 2

1. Med henblik på dette direktiv anses en arbejdsgiver for at være insolvent, når der med hjemmel i de administrativt eller ved lov fastsatte bestemmelser i en medlemsstat er indgivet begæring om indledning af kollektiv bobehandling som følge af arbejdsgiverens insolvens, som medfører, at arbejdsgiveren helt eller delvis mister rådigheden over sine aktiver, at der udpeges en kurator eller en person med en lignende funktion, og at den myndighed, som har kompetence i henhold til nævnte bestemmelser

a) enten har truffet afgørelse om indledning af bobehandlingen, eller

b) har konstateret, at arbejdsgiverens virksomhed eller bedrift er lukket endeligt, og at de foreliggende aktiver ikke er tilstrækkelige til at berettiggende indledning af bobehandlingen.

2. Dette direktiv berører ikke medlemsstaternes nationale retsregler for så vidt angår definitionen af udtrykkene »arbejdstager«, »arbejdsgiver«, »løn«, »erhvervet ret« og »delvis erhvervet ret«.

Medlemsstaterne kan dog ikke udelukke følgende fra direktivets anvendelsesområde:

- a) deltidsansatte som defineret i direktiv 97/81/EF
- b) personer med tidsbegrænset ansættelse som defineret i direktiv 1999/70/EF
- c) personer med vikaransættelsesforhold som defineret i artikel 1, nr. 2), i direktiv 91/383/EØF.

3. Medlemsstaterne kan ikke gøre arbejdstagernes rettigheder i henhold til dette direktiv betinget af en minimumsperiode i medfør af en arbejdsaftale eller et ansættelsesforhold.

4. Dette direktiv er ikke til hinder for, at medlemsstaterne udvider beskyttelsen af arbejdstagerne til også at gælde i andre tilfælde af insolvens som f.eks. de facto-betalingsstandsning af permanent karakter, der fastslås ved andre bobehandlinger med hjemmel i national ret end de i stk. 1 omhandlede.

Sådanne bobehandlinger medfører dog ikke en garantipligt for garantiinstitutionerne i de øvrige medlemsstater i de tilfælde, der er omhandlet i kapitel IV.

KAPITEL II

BESTEMMELSER VEDRØRENDE GARANTIINSTITUTIONERNE

Artikel 3

Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger for, at garantiinstitutioner sikrer arbejdstagerne betaling af tilgodehavender, der hidrører fra arbejdsaftaler eller ansættelsesforhold, herunder fratrædelsesgodtgørelse ved ansættelsesforholdets ophør, hvor der er hjemmel herfor i national ret, jf. dog artikel 4.

De tilgodehavender, garantiinstitutionen dækker, er ikke-udbetalt løn, der er optjent i en periode, der ligger inden og/eller eventuelt efter en dato, som medlemsstaterne har fastsat.

Artikel 4

1. Medlemsstaterne kan begrænse den i artikel 3 omhandlede betalingspligt for garantiinstitutionerne.

2. Såfremt medlemsstaterne gør brug af den i stk. 1 omhandlede mulighed, fastsætter de den periode, for hvilken garantiinstitutionen dækker tilgodehavender. Dette tidsrum kan dog ikke være kortere end en periode, der omfatter lønnen for de seneste tre måneder af det ansættelsesforhold, der ligger inden og/eller efter den i artikel 3, stk. 2, omhandlede dato.

Medlemsstaterne kan indregne denne minimumsperiode på tre måneder i en referenceperiode, der ikke kan være kortere end seks måneder.

Medlemsstater, der fastsætter en referenceperiode på mindst 18 måneder, kan begrænse den periode, for hvilken garantiinstitutionen dækker tilgodehavender, til otte uger. I så fald lægges de perioder, der er mest favorable for arbejdstagerne, til grund for beregningen af minimumsperioden.

3. Medlemsstaterne kan fastsætte lofter over garantiinstitutionens betalinger. Disse lofter skal mindst være på et socialt niveau, der er foreneligt med dette direktivs sociale målsætning.

Såfremt medlemsstaterne gør brug af denne mulighed, skal de underrette Kommissionen om fremgangsmåderne ved fastsættelse af loftet.

Artikel 5

Medlemsstaterne fastsætter de nærmere bestemmelser vedrørende garantiinstitutionernes opbygning, finansiering og virksomhed, navnlig under iagttagelse af følgende principper:

- a) institutionernes aktiver skal være uafhængige af arbejdsgivernes driftskapital og foreligge på en sådan måde, at der ikke kan gøres udlæg under en procedure i tilfælde af insolvens
- b) arbejdsgiverne skal bidrage til finansieringen, medmindre denne sikres fuldstændigt af offentlige myndigheder
- c) institutionernes betalingspligt består uanset om forpligtelserne til at bidrage til finansieringen er opfyldt.

KAPITEL III

BESTEMMELSER VEDRØRENDE DEN SOCIALE SIKRING*Artikel 6*

Medlemsstaterne kan bestemme, at artikel 3, 4 og 5 ikke finder anvendelse på bidrag i henhold til nationale lovbestemte sociale sikringsordninger eller supplerende faglige eller tværfaglige forsikringsordninger, som ikke er omfattet af nationale lovbestemte sociale sikringsordninger.

Artikel 7

Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at manglende indbetaling til deres forsikringsinstitutioner af tvungne bidrag, som arbejdsgiveren i henhold til nationale lovbestemte sociale sikringsordninger var pligtig at betale, inden han blev insolvent, ikke begrænser arbejdstagerens ret til ydelser over for disse forsikringsinstitutioner, i det omfang arbejdstagerbidragene på forhånd er fradraget den udbetalte løn.

Artikel 8

Medlemsstaterne sikrer, at de nødvendige foranstaltninger træffes for at beskytte interesser hos arbejdstagere og personer, der allerede havde forladt arbejdsgiverens virksomhed eller bedrift på datoen for dennes insolvens, for så vidt angår erhvervet ret eller delvis erhvervet ret til ydelser i forbindelse med alderdom, herunder ydelser til efterladte, i henhold til supplerende faglige eller tværfaglige forsikringsordninger, som ikke er omfattet af nationale lovbestemte sociale sikringsordninger.

KAPITEL IV

BESTEMMELSER VEDRØRENDE SITUATIONER, DER ER GRÆNSEOVERSKRIDENDE*Artikel 9*

1. Såfremt en virksomhed, der har aktiviteter i mindst to medlemsstater, bliver insolvent som defineret i artikel 2, stk. 1, er det garantiinstitutionen i den medlemsstat, hvor arbejdstageren sædvanligvis udfører eller udførte sit arbejde, der skal dække betalingen af arbejdstagernes tilgodehavender.

2. Omfanget af arbejdstagernes rettigheder fastslås i henhold til den lovgivning, der gælder for den pågældende garantiinstitution.

3. Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at der tages hensyn til de afgørelser, der i de i stk. 1 omhandlede tilfælde træffes inden for rammerne af en insolvensbehandling, jf. artikel 2, stk. 1, som er begæret indledt i en anden medlemsstat, når arbejdsgiverens insolvens som defineret i dette direktiv skal fastslås.

Artikel 10

1. Med henblik på gennemførelsen af artikel 9 fastsætter medlemsstaterne, at der udveksles relevante oplysninger mellem de kompetente offentlige administrationer og/eller mellem de i artikel 3, stk. 1, omhandlede garantiinstitutioner, som bl.a. gør det muligt at gøre den pågældende garantiinstitution bekendt med tilgodehavender.

2. Medlemsstaterne meddeler Kommissionen og de øvrige medlemsstater adresserne på deres kompetente offentlige administrationer og/eller garantiinstitutioner. Kommissionen offentliggør disse oplysninger.

KAPITEL V

ALMINDELIGE OG AFSLUTTENDE BESTEMMELSER*Artikel 11*

Dette direktiv berører ikke medlemsstaternes mulighed for at anvende eller indføre administrativt eller ved lov fastsatte bestemmelser, som er gunstigere for arbejdstagerne.

Gennemførelsen af dette direktiv kan under ingen omstændigheder tjene som begrundelse for en forringelse af eksisterende forhold i medlemsstaterne og af det generelle beskyttelsesniveau for arbejdstagerne på det område, der er omfattet af dette direktiv.

Artikel 12

Dette direktiv berører ikke medlemsstaternes mulighed for:

- a) at træffe de foranstaltninger, der måtte være nødvendige for at undgå misbrug
- b) at afvise eller begrænse den i artikel 3 omhandlede betalingspligt eller den i artikel 7 omhandlede garantipligt, såfremt det viser sig, at opfyldelse af pligten ikke er rimelig på grund af særlige forbindelser mellem arbejdstager og arbejdsgiver og af sammenfaldende interesser, der medfører en stiltiende aftale mellem disse

- c) at afvise eller begrænse den i artikel 3 omhandlede betalingspligt eller den i artikel 7 omhandlede garantipligt, såfremt arbeidstageren selv eller sammen med nære slægtninge var ejer af en væsentlig del af arbejdsgiverens virksomhed eller bedrift og havde en betydelig indflydelse på virksomhedens eller bedriftens aktiviteter.

Artikel 13

Medlemsstaterne meddeler Kommissionen og de øvrige medlemsstater, hvilke nationale former for insolvensbehandling der er omfattet af dette direktivs anvendelsesområde og enhver ændring, der vedrører disse.

Kommissionen offentliggør disse meddelelser i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Artikel 14

Medlemsstaterne meddeler Kommissionen teksten til de administrative eller ved lov fastsatte bestemmelser, som de udsteder på det område, der er omfattet af dette direktiv.

Artikel 15

Senest den 8. oktober 2010 forelægger Kommissionen Europa-Parlamentet og Rådet en rapport om gennemførelsen og anvendelsen af artikel 1-4, artikel 9 og 10, artikel 11, stk. 2, artikel 12, litra c), samt artikel 13 og 14 i medlemsstaterne.

Artikel 16

Direktiv 80/987/EØF, som ændret ved de retsakter, der er nævnt i bilag I, ophæves, uden at dette berører medlemsstaternes forpligtelser med hensyn til de i bilag I, del C, angivne frister for gennemførelse i national ret og anvendelse af direktiverne.

Henvisninger til det ophævede direktiv gælder som henvisninger til nærværende direktiv og læses efter sammenligningstabellen i bilag II.

Artikel 17

Dette direktiv træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Artikel 18

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Strasbourg, den 22. oktober 2008.

På Europa-Parlamentets vegne

H.-G. PÖTTERING

Formand

På Rådets vegne

J.-P. JOUYET

Formand

BILAG I

DEL A

Ophævet direktiv med ændringer

(jf. artikel 16)

Rådets direktiv 80/987/EØF (EFT L 283 af 28.10.1980, s. 23)

Rådets direktiv 87/164/EØF (EFT L 66 af 11.3.1987, s. 11)

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/74/EF (EFT L 270 af 8.10.2002, s. 10)

DEL B

Ændringsretsakt, der ikke ophæves

(jf. artikel 16)

Tiltrædelsesakten af 1994

DEL C

Liste over frister for gennemførelse i national ret og anvendelse

(jf. artikel 16)

Direktiv	Gennemførelsesfrist	Anvendelsesdato
80/987/EØF	23. oktober 1983	
87/164/EØF		1. januar 1986
2002/74/EF	7. oktober 2005	

BILAG II

Sammenligningstabel

Direktiv 80/987/EØF	Nærværende direktiv
Artikel 1	Artikel 1
Artikel 2	Artikel 2
Artikel 3	Artikel 3
Artikel 4	Artikel 4
Artikel 5	Artikel 5
Artikel 6	Artikel 6
Artikel 7	Artikel 7
Artikel 8	Artikel 8
Artikel 8a	Artikel 9
Artikel 8b	Artikel 10
Artikel 9	Artikel 11
Artikel 10	Artikel 12
Artikel 10a	Artikel 13
Artikel 11, stk. 1	—
Artikel 11, stk. 2	Artikel 14
Artikel 12	—
—	Artikel 15
—	Artikel 16
—	Artikel 17
Artikel 13	Artikel 18
—	Bilag I
—	Bilag II